

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

KOD UCZNIĄ

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*miejsce
na naklejkę*

Próbný egzamin ósmoklasisty

Język polski

DATA: marzec – kwiecień 2020 r.

CZAS PRACY: do 180 minut

Instrukcja dla ucznia

1. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
2. Rozwiązania wszystkich zadań zapisuj na kartach odpowiedzi, pamiętając o podaniu numeru zadania.
3. Jeśli się pomylisz, napisz: Poprawa zadania (podaj jego numer) i zapisz właściwą odpowiedź.
4. Lista lektur obowiązkowych znajduje się na początku tego arkusza egzaminacyjnego.

Powodzenia!

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia ucznia do dostosowania zasad oceniania.

Uczeń **nie prznosi** odpowiedzi na kartę odpowiedzi.

OPOP-**660**

Lista lektur obowiązkowych
Klasy VII i VIII

Charles Dickens, „Opowieść wigilijna”
Aleksander Fredro, „Zemsta”
Jan Kochanowski, wybór fraszek, pieśni i trenów, w tym tren I, V, VII, VIII
Aleksander Kamiński, „Kamienie na szaniec”
Ignacy Krasicki, „Żona modna”
Adam Mickiewicz, „Reduta Orzona”, „Śmierć Pułkownika”, „Świtezianka”, „Dziady” część II, wybrany utwór z cyklu „Sonety krymskie”, „Pan Tadeusz” (całość)
Antoine de Saint-Exupéry, „Mały Książę”
Henryk Sienkiewicz, „Quo vadis”, „Latarnik”
Juliusz Słowacki, „Balladyna”
Stefan Żeromski, „Syzyfowe prace”
Sławomir Mrożek, „Artysta”
Melchior Wańkowicz, „Ziele na kraterze” (fragmenty), „Tędy i owędy” (wybrany reportaż)

Zadania egzaminacyjne są wydrukowane na kolejnych stronach.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Adam Mickiewicz
Pan Tadeusz

Przerwał [milczenie] starzec, trzęsąc wzniesioną prawicą:
„Nie masz zgody, mopanku, pomiędzy Soplicą
I krwią Horeszków; w panu krew Horeszków płynie,
Jesteś krewnym Stolnika, po matce łowczyni, [...]”
Słuchaj Pan historii swej własnej rodzinnej,
Która się stała właśnie w tej izbie, nie innej.

Nieboszczyk pan mój, Stolnik, pierwszy pan w powiecie,
Bogacz i familiant, miał jedyne dziecię,
Córkę piękną jak anioł; więc się zalecało
Stolnikównie i szlachty, i panią niemało.
Między szlachtą był jeden wielki paliwoda
Kłótnik, Jacek Soplica, zwany «Wojewoda» [...].
Owoż pan Stolnik nieraz wzywał tego zucha,
I ugaszczał w pałacu, zwłaszcza w czas sejmików,
Popularny dla jego krewnych i stronników.
Wąsał tak wzbił się w dumę łaskawym przyjęciem,
Że mu się uroiło zostać pańskim zięciem. [...]

Było to za Kościuszki czasów; Pan popierał
Prawo trzeciego maja i już szlachtę zbierał,
Aby konfederatom ciągnąc ku pomocy,
Gdy nagle Moskwa zamek opasała w nocy [...].
Grad kul sypały z dołu moskiewskie piechury,
My z rzadka, ale celniej dogrzewali z góry. [...]
Wtem strzelono spod bramy, Stolnik się zająknął,
Zaczerwienił się, zbladnął, chciał mówić, krwią chrząknął;
Postrzegłem wtenczas kulę, wpadła w piersi same;
Pan, słaniając się, palcem ukazał na bramę.
Poznałem tego łotra Soplicę! Poznałem!
Po wroście i po wąsach! Jego to postrzałem
Zginął Stolnik, widziałem! [...]

Ja w krew jego rany
Obmoczyłem mój rapier, Scyzorykiem zwany
(Zapewne pan o moim słyszał Scyzoryku,
Sławnym na każdym sejmie, targu i sejmiku).
Przysięgłem wyszczerbić go na Sopliców karkach;
Ścigałem ich na sejmach, zajazdach, jarmarkach [...].
Jeden tylko został,
Który dotąd ode mnie pamiątki nie dostał!
Rodzoniutki braciszek owego wąsala
Żyje dotąd i z swoich bogactw się przechwala,
Zamku Horeszków tyka swych kopców krawędzią,
Szanowany w powiecie, ma urząd, jest sędzią!

I Pan mu zamek oddasz? Niecne jego nogi
Mają krew Pana mego zetrzeć z tej podłogi?
O, nie! Póki Gerwazy ma choć za grosz duszy
I tyle sił, że jednym małym palcem ruszy
Syczoryk swój, wiszący dotychczas na ścianie,
Póty Soplica tego zamku nie dostanie!”

„O! – krzyknął Hrabia, ręce podnosząc do góry –
Dobre miałem przecucie, żem lubił te mury!
Choć nie wiedziałem, że w nich taki skarb się mieści,
Tyle scen dramatycznych i tyle powieści!
Skoro zamek mych przodków Soplicom zagrabię,
Ciebie osadzę w murach jak mego burgrabię [...].
Czuję, że we mnie mężnych krew Horeszków płynie!
Wiem, co winienem sławie i mojej rodzinie.
Tak! Muszę zerwać wszelkie z Soplicą układy,
Choćby do pistoletów przyszło lub do szpady!
Honor każe”.

Rzekł, ruszył uroczystym krokiem,
A Gerwazy szedł z tyłu w milczeniu głębokim.
Przed bramą stanął Hrabia, sam do siebie gadał,
Poglądając na zamek prędko na koń wsiadał,
Tak samotną rozmowę kończąc roztargniony:
„Szkoda, że ten Soplica stary nie ma żony,
Lub córki pięknej, której ubóstwiałbym wdzięki;
Kochając i nie mogąc otrzymać jej ręki,
Nowa by się w powieści zrobiła zawilość:
Tu serce, tam powinność! tu zemsta, tam miłość!”
[466 wyrazów]

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń 1-2. Napisz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1. Wydarzenia historyczne wspomniane w przywołanym fragmencie miały wpływ na dzieje zamku.
2. Z przytoczonego fragmentu wynika, że opowieść Gerwazego wpłynęła na stosunek Hrabiego do rodziny Sopliców.

Zadanie 2. (0–1)

Spośród podanych zdań wskaż to, które nie opisuje reakcji Hrabiego po wysłuchaniu historii o zamku. Napisz odpowiedź spośród podanych.

- A. Losy Stolnika wzbudziły w Hrabim poczucie winy.
- B. Hrabia poczuł wolę walki po spotkaniu z Gerwazym.
- C. Opowieść Gerwazego wyzwoliła w Hrabim chęć odwetu.
- D. Potomek Horeszków postanowił odzyskać rodzową posiadłość.

Zadanie 3. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń 1-2. Napisz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1. W przytoczonym fragmencie „Pana Tadeusza” trzecioosobowy narrator opisuje sposób zachowania bohaterów.
2. Narrator przytacza wypowiedzi bohaterów w formie mowy niezależnej.

Zadanie 4. (0–2)

4.1. Na podstawie treści całej lektury „Pan Tadeusz” Adama Mickiewicza napisz, w jakich okolicznościach zamek Stolnika Horeszki znalazł się w rękach rodziny Sopliców. ----

4.2. Na podstawie treści całej lektury „Pan Tadeusz” Adama Mickiewicza wyjaśnij, dlaczego Gerwazy ostatecznie zrezygnował z zemsty na rodzinie Sopliców. ----

Zadanie 5. (0–2)

Na podstawie podanego fragmentu i całego utworu „Pan Tadeusz” ułóż podane niżej wydarzenia zgodnie z porządkiem chronologicznym. Napisz litery (A–E) we właściwej kolejności.

- A. Moskale napadają na zamek Stolnika.
- B. Jacek Soplica zostaje tajnym emisariuszem.
- C. Gerwazy namawia szlachtę do zajazdu na Sopliców.
- D. Stolnik często zaprasza Jacka Soplicę do swojego zamku.
- E. Gerwazy dostrzega u bram zamku Jacka Soplicę z uniesioną strzelbą.

Zadanie 6. (0–2)

Z losami którego bohatera lektury obowiązkowej, innej niż „Pan Tadeusz”, wiąże się dramatyczna historia?

Uzasadnij swoją odpowiedź. W uzasadnieniu przywołaj sytuację z tej lektury, ilustrującą Twoją argumentację. Lista lektur obowiązkowych znajduje się na początku tego arkusza egzaminacyjnego.

Bohater: ----

Tytuł lektury: ----

Uzasadnienie: ----

Zadanie 7. (0–2)

Przeczytaj podany fragment.

CZEŚNIK

„Po krótkiej chwili”

Ojciec Klary

Kupił ze wsią zamek stary...

[...]

„uderza w stół i mówi dalej”

Tu mieszkamy, jakby sowy;

Lecz co gorsza, że połowy

Drugiej zamku – czart dziedzicem.

„Przestrach Papkina”

Czy inaczej: Rejent Milczek

Słodki, cichy, z kornym licem,

Ale z diabłem, z diabłem w duszy.

PAPKIN

Jednak zgodnie, jak sąsiady...

CZEŚNIK

Jeśli nie ja mymi psoty,

Nikt go stąd już nie wyruszy [...].

7.1. Podaj tytuł lektury obowiązkowej, z której pochodzi powyższy fragment. ----

7.2. W jaki sposób w utworze, z którego pochodzi powyższy fragment, zakończył się spór między głównymi bohaterami? ----

Zadanie 8. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń 1-2. Napisz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1. Pytania, które zadał Gerwazy Hrabieemu: „I Pan mu zamek oddasz? niecne jego nogi / Mają krew Pana mego zetrzeć z tej podłogi?”, podkreślają duże zaangażowanie emocjonalne Gerwazego w spór o zamek z Soplicami.
2. Zdrobnienia użyte przez Gerwazego w sformułowaniu „Rodzoniutki braciszek owego wąsala” nadały wypowiedzi bohatera ironiczny charakter.

Zadanie 9. (0–1)

Przeczytaj definicję wyrazu „teatr” ze słownika języka polskiego.

1. twórczość sceniczna danego autora, kraju, narodu, danej epoki
2. instytucja, organizacja zajmująca się wystawianiem utworów scenicznych
3. dziedzina sztuki polegająca na realizowaniu scenicznych utworów literackich
4. budynek, pomieszczenie przystosowane do wystawiania utworów scenicznych
5. pot. przedstawienie; bytność na przedstawieniu

W którym z podanych zdań użyto wyrazu „teatr” w znaczeniu 5.? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Nasz teatr świecił ostatnio pustkami.
- B. Po teatrze poszli do znajomych na kolację.
- C. Jestem wielkim miłośnikiem teatru starożytnego.
- D. W naszym teatrze często wystawiane są sztuki współczesne.

Zadanie 10. (0–1)

W którym z wyrazów pisowni „ó” nie można uzasadnić wymianą „ó” na „o”? Napisz odpowiedź spośród podanych.

- A. „mój”
- B. „dwór”
- C. „córka”
- D. „przywiódł”

Zadanie 11. (0–1)

Na jednej ze stron poświęconych lekturom szkolnym zamieszczono krótkie notatki dotyczące najważniejszych wydarzeń opisanych w poszczególnych księgach „Pana Tadeusza”. Poniżej znajduje się jedna z nich. Wybierz zdanie, w którym interpunkcja jest niepoprawna. Napisz odpowiedź spośród podanych.

- A. Historię zamku poznajemy dzięki Gerwazemu, który opowiada Hrabiemu o dawnym właścicielu, Stolniku Horeszce.
- B. Kiedy na zamek najechali Moskale mieszkańcom udało się ich powstrzymać.
- C. Gerwazy poprzysiągł zemstę rodzinie Sopliców, ponieważ Jacek Soplica zabił Stolnika Horeszkę.
- D. Opowieść Gerwazego wywarła ogromne wrażenie na potomku Stolnika Horeszki, podziwiającym zamek.

Zadanie 12. (0–3)

W Twojej szkole organizowany jest konkurs na projekt makiety zamku Horeszków. Napisz ogłoszenie, w którym zachęcisz swoich rówieśników do wzięcia udziału w tym konkursie. Użyj dwóch argumentów. Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna. ----

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Agnieszka Krzemińska

Murem podzieleni

[1] Budowano je z piasku, ziemi, gliny, cegieł, drewna i kamienia – wysokie i niskie, szerokie i wąskie. Stawiamy je prawie od 5 tys. lat z daremną nadzieją, że zapewnią nam bezpieczeństwo i odseparują od barbarzyńców. Ludzie, spotykając się z innymi, zawsze mieli do wyboru – dialog, wojnę lub budowę muru. To ostatnie nadal cieszy się popularnością.

[2] Kiedyś naturalnymi granicami były rzeki, morza i góry. Ich znaczenie zmalało, gdy pojawiły się państwa z ambicjami imperialnymi¹. Powiększając strefy wpływów, państwa te zaznaczały granice kamieniami. Niektóre zaczęły wznosić mury, które materializowały granice polityczne, mentalne, kulturowe i ekonomiczne. Te sztuczne granice nie istniały jednak dla nomadów².

[3] Najstarsze mury powstały na Bliskim Wschodzie. Otaczały osady i miasta, by chronić ich mieszkańców. W pewnym momencie przestały wystarczać. Bo co z tego, że nomadzi nie atakowali miast, skoro ich trzody niszczyły pola uprawiane w pocie czoła. Dlatego zaczęto ograniczać pola wałami i kanałami, które zwierzętom utrudniały wtargnięcie. Pierwsze mury graniczne bardziej przypominały takie właśnie płoty niż fortyfikacje.

[4] Militarne przeznaczenie miał widoczny do dziś ceglany Mur Gorgański, który zaczyna się przy Morzu Kaspijskim i odbija na wschód, a kończy się 195 km dalej. Ten najpotężniejszy mur starożytnego Bliskiego Wschodu był demonstracją siły – miał odstraszać i chronić Persję przed atakami nomadów z północy.

[5] Na styku dwóch światów stanęła też inna legendarna ściana – symbol chwały i siły Państwa Środka. Od razu warto obalić kilka zakorzenionych mitów, które narosły głównie dzięki propagandzie – Wielki Mur Chiński nie ciągnie się bez przerwy na długości 7 tys. km, nie ma w całości ponad 2 tys. lat i nie widać go gołym okiem z kosmosu.

[6] Wielki Mur Chiński to płatanina wałów i murów z różnych materiałów i epok. Wszystko zaczęło się w VIII w. p.n.e., gdy władca królestwa Chu usypał wał na granicy z sąsiednim księstwem. Ale najbardziej imponujące inwestycje budowlane przeprowadził Honhwu – pierwszy cesarz ostatniej chińskiej dynastii Ming (1368–1644). Rozpoczął on trwającą 150 lat budowę ceglano-kamiennego giganta z wieżami, fortami i bramami. Mimo tych zabezpieczeń

w 1644 r. Mandżurowie weszli do Chin i przejęli władzę. To właśnie ten najmłodszy mur z dynastii Ming można dziś zwiedzać i to on obrósł legendą.

[7] Mury graniczne były zbyt drogie, by każdy kraj mógł sobie na nie pozwolić, i na dłuższą metę okazywały się nieskuteczne. Granic broniono z twierdz. Po II wojnie światowej mury znów wróciły do łask. Najśłynniejszy z nich stanął w Berlinie i na 28 lat podzielił świat na dwa obozy. Jego upadek nie sprawił, że zburzono inne ściany.

[8] Ale każdy mur kiedyś runie, pozostaną gruzy i legendy o sięgających nieba (lub piekła) betonowych ścianach pilnowanych przez tysiące żołnierzy (lub nowoczesne komputery) i o ludziach, którzy zginęli, próbując je sforsować.

¹ Ambicje imperialne – tu: chęć stworzenia mocarstwa.

² Nomada – członek pasterskiego lub łowieckiego ludu prowadzącego koczowniczy tryb życia; koczownik.

[452 wyrazy]

Zadanie 13. (0–2)

Z podanych pytań wybierz te, na które odpowiedzi zawarto we wskazanych akapitach tekstu, i napisz oznaczenia literowe tych pytań. Każdemu akapitowi przyporządkuj jedno pytanie.

Numery akapitów:

1. ----

4. ----

7. ----

- A. Jakie znaczenie miało obalenie muru berlińskiego?
- B. Jaką funkcję pełnił mur wybudowany przez Persów?
- C. Gdzie zostały wybudowane najstarsze mury graniczne?
- D. Od kiedy ludzie budują mury oddzielające społeczności?
- E. Kiedy granice wyznaczone przez naturę straciły na znaczeniu?

Zadanie 14. (0–1)

Dokończ zdanie. Napisz odpowiedź spośród podanych.

W ostatnim akapicie autorka zawarła

- A. zachętę.
- B. zalecenie.
- C. wezwanie.
- D. ostrzeżenie.

Zadanie 15. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń 1-2. Napisz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

- 1. Autorka artykułu wskazuje, że pierwsze mury graniczne przypominały płot grodzący pastwisko.
- 2. Według autorki artykułu mury w starożytności nie spełniły swojej funkcji, jaką było zapewnienie bezpieczeństwa.

Zadanie 16. (0–1)

Dokończ zdanie. Napisz odpowiedź spośród podanych.

Z tekstu wynika, że wiele nieporozumień dotyczy muru zbudowanego

- A. w starożytnej Persji.
- B. przez władcę Mandżurów.
- C. przez władców z dynastii Ming.
- D. po II wojnie światowej w Berlinie.

Zadanie 17. (0–1)

Dokończ poniższe zdania. Napisz literę A albo B , a następnie – C albo D.

Aby zachować sens tytułu „Murem podzieleni”, wyraz „podzieleni” można zastąpić wyrazem

- A. „rozgraniczeni”.
- B. „rozłożeni”.

Z powodu zastosowanej formy czasownika tytuł „Murem podzieleni” ma postać

- C. zdania
- D. równoważnika zdania

Zadanie 18. (0–2)

Znany uczony Isaac Newton powiedział kiedyś, że „Ludzie budują za dużo murów, a za mało mostów”.

Czy zacytowana wyżej opinia może stanowić komentarz do tekstu „Murem podzieleni”?

Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do treści tekstu Agnieszki Krzemińskiej. ----

Zadanie 19. (0–1)

Dokończ zdanie. Napisz odpowiedź spośród podanych.

Formant, który pełni taką samą funkcję jak w wyrazie „murarz”, występuje w wyrazie

- A. „budulec”.
- B. „budowanie”.
- C. „budowlany”.
- D. „budowlaniec”.

Zadanie 20. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń 1-2. Napisz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1. W zdaniu „Kiedyś naturalnymi granicami były rzeki, morza i góry” postawiono przecinek, ponieważ oddziela on człony podmiotu.

2. W zdaniu „Ludzie, spotykając się z innymi, zawsze mieli do wyboru – dialog, wojnę lub budowę muru” po wyrazie „ludzie” postawiono przecinek, ponieważ oddziela on wyraz poza zdaniem od wyrazu należącego do zdania.

Zadanie 21. (0–2)

Przeczytaj zamieszczony poniżej opis plakatu do spektaklu teatralnego „Zemsta” według Aleksandra Fredry.

Na plakacie, na żółtym tle, umieszczono rysunki dwóch kogutów. Oba koguty są narysowane w kolorach: czarnym i szarym. Oba koguty patrzą na siebie. Kogut, który znajduje się po lewej stronie ubrany jest w strój szlachecki, w prawej ręce trzyma pistolet, który skierowany jest w kierunku drugiego koguta. Kogut, który znajduje się po prawej stronie także ubrany jest w strój szlachecki. W prawej ręce trzyma szablę, którą kieruje

w stronę drugiego koguta. Pod rysunkami kogutów umieszczony są napisy „Aleksander Fredro” i „Zemsta”.

Na plakacie za pomocą różnych elementów graficznych przedstawiono interpretację komedii „Zemsta”. Wybierz dwa elementy graficzne i wyjaśnij ich sens w kontekście całego utworu Aleksandra Fredry. ----

Zadanie 22. (0–20)

Wybierz jeden z podanych tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Łatwiej pokonać każdą trudność, gdy dąży się do swojego wymarzonego celu. Czy zgadzasz się z tym poglądem? W uzasadnieniu odwołaj się do lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów (około dwóch stron). Lista lektur obowiązkowych znajduje się na początku tego arkusza egzaminacyjnego.

Temat 2.

Napisz opowiadanie o przygodzie, którą przeżył ktoś, kto przeniósł się do świata przedstawionego jednej z lektur obowiązkowych. Wypracowanie powinno dowodzić, że bardzo dobrze znasz wybrany utwór. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów (około dwóch stron). Lista lektur obowiązkowych znajduje się na początku tego arkusza egzaminacyjnego.

Wypracowanie na temat nr ----

Koniec